

מאמר שני בסדרה - סיבה נוספת הן:

הצבריות הקדירות

מהו, איפוא, ההבדל בין נשואים המסתיימים בגט, לבין נישואין כושלים אחרים? התשובה היחידה שאנשי-המדע יכולים לתת על כך היא: כאשר שני בני-הזוג נמצאים במצב של בריחה - האחד מפני השני וכל אחד מפני חיייהם המשותפים - בריחה המעמידה אותם ביכולת להתגבר על הסבל והמבטחים הקשים הכרוכים בגירושים - רק אז מתירים את נישואיהם.

★ ★ ★

כש"משתלם" להתגרש

ר יום מרכיב זוגות להתגרש מאשר לפני מאה שנים. העלייה הגבוהה והמתמדת במספר הזוגות הנפרדים מעוררת את הבעיה - מה גורם להרס הגדול הזה, והמבהיל בממדיה, של חיי-המשפחה בישראל אין סטטיסטיקה לשם השוואה. אולם אפשר להשתמש לצורך זה בסטטיסטיקה שנערכה בארצות-הברית, בה אחוזי הגירושין דומה למצב בישראל. במאה השנים האחרונות גדלה האוכלוסיה של ארצות הברית פי 300. מספר הנשואים בשנה גדל פי 400 - ואילו מספר המתגרשים גדל פי 4000.

העלייה במספר הגירושין אינה יכולה להעיד על עליה במספר הכלליות שבחיי הנישואין. היא מעידה רק על עליה במספר הזוגות הנמלטים אל מחוץ לחיי-הנישואים בלתי מאושרים.

כיום יש גם הרבה יותר ניתוחי-סרטן מאשר לפני 50 שנה. אולם אין זאת אומרת שמספר הנפגעים בסרטן גדל; האמת היא שמספר רב יותר של מיקרו-סרטן אובחנו בתור שכאלה. אם אדם מחויב במשרה אחת כל חייו, אין זאת אומרת שהוא מאושר, מצליח ומלא סיפוק. זה עשוי רק להעיד שאיש זה לא מצא דרך לשנות את מצבו. תנאי-החיים החברתיים שהשתנו בישראל הם שהביאו לכך שיותר זוגות נשואים, אשר חיהם נהרסו, יברחו אל הגירושין. העלייה ברמת-החיים הביאה לכך שיותר אנשים יכוּ לים להרשות לעצמם את ההוצאות הכרוכות בגירושים. השקיעה של האוטוריטה הדתית, והגברת זכויות האשה, המעניקות לה יותר חופש-בחירה ופועלה, מהווים אף הם גורמים מסייעים.

גם הליברליזם במחשבה הוא אחת הסיבות לריבוי גירושין. למרות שבנישואין עדיין מתחסימים רבים אל גרוש או אל גרושה

ה רב יצאנו מהאולם הקטן של בית-הדין הרבני ברחוב יבנה בתל-אביב, כשפניהם קורנות. בחוץ חיכו לכל אחד מהם, לגבר ולאשה כאחד, ילדים וקרובי-משפחה, שסובבו אותם מיד, "נו?" שאלו הידידים. "הצלחנו", אמרה האשה. "זה בסדר, זה אושר", אמר הגבר הצעיר לידידיו.

שניהם היו צברים צעירים, כבני 25. אלה שנכחו במיסדרון נדבקו קמעה מחיוכיהם. וקץ מרופסו, המקבץ נדבות במיסדרונות, ניגש אליהם בשקשקו בקופסת-הפת החלודה שלו: "מזל טוב! מזל טוב!" אמר.

אחד הידידים שכבדו את בני-הזוג נפנה אליו בועס: "איזה מזל טוב? הם התגרשו." אין זה מחזה רגיל. רובם של המצוטופפים במיסדרונות ובאולמות בתי-הדין הרבניים וממתנינים לביורן משפטי-גירושין שלהם, הינם זועמים, רציניים, קודרי-פנים וממוררים. תכופות, אפשר לשמוע צעקות וחרפות מפי המדתינים. לעיתים פורצות תגרות-ידיים במיסדרונות. אולם קיים מיקרה אחד, בו המתדיינים במשפט-גירושין יוצאים שבועירצון ומתחייבים: כאשר שני בני-הזוג גם יחד מבקשים את הגט ומחכים רק לאי-שורו של בית-הדין.

ההבדל בין אלה לבין שאר המתדיינים פשוט: היתר באים למשפט הגירושין בגלל מצב שנכפה עליהם. כשצד אחד רוצה בגט והשני מסרב, אלה המבקשים מרצונם את הגט הם הנמלטים - הגירושין עבורם הם הדרך למיתרון ולהצלחה.

זוהי, למעשה, גם התשובה לשאלה המעסיקה את הסוציולוגים העוסקים בחקר בעיות המשפחה והמתקשים עד היום להשיב על השאלה: מה מביא לגירושין? הם יודעים היום את כל הסיבות והגורמים המביאים להרס חיי-המשפחה. הם יודעים את הרקע המלא והמניעים של זוגות שהתגרשו. אולם הם מתקשים לעמוד בפני כמה עובדות. אותם הגורמים המביאים זוגות לגירושין קיימים אצל לא פחות - ואולי אצל יותר - משפחות, שאינן נפרדות. נשואים המסתיימים בגט אינם שונים בהרבה ממספר רב של נשואין אחרים, שאינם באים לקיצום. הנטייה לחלק נשואים לשני סוגים - נשואים שיתקיימו עד עולם ונשואים שיש-תיימו בגירושין - מופרכת מיסודה. משפחות רבות, שבחיייהן קיימים כל המניעים הדוחפים זוגות אחרים לגירושין, ממשיכות לחיות יחד.



תמונה אפיינית ממסדרון בית-הדין הרבני בתל-אביב, בו נחצרים גורלות זוגות הנשואין לגט. מקום זה מהווה לכל אחד משבעה זוגות הנישואים בישראל, תחנה סופית בחייו המשותפים.

במדיוה

(המשך מעמוד 11)

ובעלת אופי, קבעה תלמידת-אחות נוספת. מקור עידוד למפענתי השאלונים היו גם ההורים. רובם חיבבו את רצון בנותיהם לבחור במקצוע האחות. איש לא ציין שהסכמתו באה בגלל האפשרות לדחית את השרות הצבאי.

הפתעות תבואנה. שלב זה של פיענוח המבחן לא הביא להפתעות. ביתניים מצפים אנשי משרד הבריאות לתוצאות הסופיות של הסקר. הוא יגלה לנו מה צריך לעשות, כדי שפלורנס נייטינגל שוב תשמש דמות ראיה לחינוך.

ביתניים לא נותנים אנשי משרד החינוך את דעתם לשאלה חשובה לא פחות ממחסור תלמידות צעירות: מדוע רבה כל כך הי נשירה מהמקצוע בין בוגרות בתי-הספר ל-אחיות? סקר כזה, ייעור, יבא בלי ספק לגילויים מפתיעים הרבה יותר מאלה שגילה הסקר הראשון.

תעלומות

האת החי

המכתב שהחזיק בידו שאול לוי, קצין תחנת המשטרה במגידו אלכרום, נשא את חותמתו וחותמתו האישית של מוכתר הכפר בתי-גיאן שבגליל.

במכתב, ששוגר עוד בשנת 1954 לארצות הברית, סיפר אחד מאנשי הכפר לקרובו שם, שדודו מוחמד אחמד ואידן מת ונקבר. מאחר שדוד אחר באמריקה, שמת לפני מוחמד הותיר את הונו למשפחה, ביקש כתב המכתב למהר ולשלוח לו את הירושה. הוסיף הכותב נימוק משכנע: "נשאתי לאשה את אלמנת דודי ומפרנס את היתומים המסכנים."

מדוע האמריקאי, שהעריך מאוד את מעשהו של הכותב, מיהר למכור את רכוש הדוד העשיר ושלח את התמורה לכותב המכתב.

שש שנים חלפו מאז זכה האיש בירושה. אלא שיום אחד התייצב מוחמד אחמד ואידן בפני קצין המשטרה, כשבידו תעודת זהות, המאשרת כי בניגוד לכתוב באותו מכתב, לא מת עדיין.

ידידו שר היועץ. הדרוזים מבתי-גיאן יודעים לספר שעניין הירושה נתגלה, משרצה המתהחי לקבל פיצויים תמורת אדמותיו המופקעות. לתדהמתו נוכח לדעת, שמישהו הקדימו.

אילו היה זה מכתב רגיל, לא היה מת עוררת בעיה רצינית. הכותב היה נאשם בתרמית ונושא בעונו. הבעיה שהתעוררה הייתה קשורה בחותמתו ובחתימתו של כבוד המוכתר. חתימה זו אישרה שכל הכותב במכתב - אמת. נהוג, שכאשר מגיעה חקירה המשטרתית למוכתרים, הופכת היא להיות עדינה במיוחד.

המוכתר, דמות לא אהודה במיוחד בכפרו, פירסם בעיתון הערבי אל-יום מלים ספורות, בהן הרגיע את אנשיו, בטענה שחתימתו זויפה וידו לא היתה במעל.

משטרת ישראל, מצידה, לא מיהרה לאשר או להכחיש. למרות שהעבירה את המיסמן לניהול עוד לפני חודשים, עדיין לא הגיעה למסקנות. כי המוכתר בעל החתימה נגיב אל-יוסף, הינו איש אמונו וידידו האישי של אורי לובראני, יועץ ראש הממשלה לעניינים ערביים.



אולי קשה לו לראות...

אבל קל לו לחוש בקלות את טעמו הנפלא של שמן "אקסטרה" של "עץ-הזית".

שמן "אקסטרה" של "עץ-הזית" מוזקק בשיטת C.D. ולכן כל ארוחה המתובלת בו עריבה אפילו לחיכם של המהדרין מן המהדרין.

האם

שמנת?



הרזייה מובטחת

רק

באולפן לאה פלטשר

ת"א, אבן-גבירול 50
טלפון 27682

הליכה נעימה



חזקא 3

סוליות ועקבים

הווי

הוכחה בולטת: בתל-אביב, זוכה אורח מאשמת אי-נשיאת תעודת-זהויה, לאחר שהוכיח לשופט כי בעת העבירה לבש בגד ים בלבד. . . על פיו יקום דבר: בראשון-לציון, לאחר שאורח קיבל במשטרה בחזרה ארנק עם מיכתב-איהבה המתחילים במילים "אוצר שלי", זכה להזמנה מפקיד השומה המקומי, לבוא ולהסביר העלמת הכנסה משלטונות מס ההכנסה. . . **הלכה למעשה:** בתל-אביב, לאחר שתיר הובס במישחק שחמט עליידי שחקן-יריב מדרג בינוני, צנח על שולחן-המישחקים, נפטר כעבור זמן קצר משבץ-לב. . . **כוח ההרגל:** במיגדל אשקלון, כאשר הופיע עבריין מועד בתחנת המשטרה כדי לרצות את עוזנו, התברר לשוטר התורן שהאיש כבר סיים את תקופת מאסרו, כבר הטעה בעבר את המשטרה כדי לזכות במספר ימי מנוחה על חשבון בית-הכלא. . . **גיבור השעה:** בתל-אביב סיפרו ילדי כרמי-התימנים בגאחה כי תיאטרון הבימה עומד להציג לות מחזה אודות קבוצת הכדורגל שימשון; סיפור הפרברים.